NISTOR CHIOREANU

LEGIONARI ROMÂNI LA BUCUREȘTI DE ALTĂDATĂ

BUNA
FUNDAȚIA
VESTIRE

FUNDAȚIA
BUNA VESTIRE

EDITURA RAMIDA
BUCUREȘTI

NISTOR CHIOREANU

329-716
C

LEGIONARII ROMÂNI LA BUCHENWALD

EDITURA RAMIDA
BUCUREȘTI
1998

PARTIDUL PENTRU PATRIE
INVENTAR 716

CULEGERE, CORECTURĂ, TEHNOREDACTARE
COMPUTERIZATĂ după manuscrisul original și
GRAFICĂ:

MIHAI RĂDULESCU

în atenția DIFUZORILOR DE CARTE.
CONTRAVALOAREA TIMBRULUI LITERAR (2% DIN PREȚ) se depune în contul U.S.R. nr. 45101032 B.C.R. Filiala sector I București

© Copyrightul aparține EDITURII RAMIDA, 1998.
ISBN 973-9191-65-7

LEGIONARII ROMÂNI LA BUCHENWALD

Iindcă atât editorii de la Iași, ai primului volum, cât și un mare număr din cei care au apucat să citească această carte, îmi cer cu insistență să scriu despre Refugiul în Germania al legionarilor, după puciul lui Antonescu din primele zile ale anului 1941 - pe care Antonescu l-a numit cu totul fals "Revoltă legionară", mă văd obligat să satisfac această dorință, care se pare că răspunde unei sete de a cunoaște adevărul faptelor așa cum ele s-au desfășurat și nu cum au fost prezentate de cei care țin cu orice preț să pună în sarcina Mișcării Legionare toate nenorocirile cari s-au abătut asupra bietului popor român.

Încă în primul volum am arătat pe scurt cum, după lovitura de stat a lui Antonescu, acesta dorind să mă rupă de șeful Legiunii, mi-a trimis vorbă să merg la București, să fac niște declarații împotriva lui Horia Sima și în schimb îmi va da un post de ministru în noul guvern. Dacă am refuzat, mi-a făcut fel de fel de șicane, apoi m-a concentrat pe zonă la granița maghiară și, deși făcusem școala de ofițeri de rezervă de la Sfântul Gheorghe ca șef de promoție, nu mi-a recunoscut decât gradul de plutonier. Ba, mai mult, acolo pe zonă citesc într-o bună zi în ziarul Universul un articol în care Procuratura din

Bucureşti dă un comunicat în care arată că legionarii au făcut fel de fel de nereguli şi afaceri incorecte şi printre acestea Nistor Chioreanu, şeful legionarilor din Ardeal, şi-a însuşit de la Frăţiile de Cruce suma de 120 de milioane lei. Chiar de acolo de pe zonă am scris o scrisoare lui Antonescu în care am protestat împotriva acestei minciuni şi am cerut să desmintă afirmaţia tot prin ziarul Universul. Dar, n-a dat nici un fel de desminţire.

După ce am fost desconcentrat, cum am ajuns acasă, m-am dus la Procuratura Militară din Sibiu şi le-am cerut să dea dânşii o desminţire prin presă. Procurorul mi-a spus:

- Domnule Chioreanu, v-am acuzat noi de vreo neregulă?

- Nu dumneavoastră, ci Bucureştiul, am zis.

- Atunci cereţi Bucureştiului să desmintă. Noi nu ne putem amesteca în treburile lor.

Am mai făcut o cerere către Preşedinţia Consiliului de Miniştri, dar, în loc de desminţire, am primit o citaţie, prin care am fost avizat că, pe data de 12 iunie 1941, mi s-a fixat termen de judecată la Tribunalul Militar din Sibiu pentru că am organizat Rebeliunea împotriva ordinei de stat din Transilvania.

Între timp primisem un ordin de la Horia Sima să preiau comanda Legiunii pe ţară, el, împreună cu alţi şefi legionari urmând să părăsească ţara. La 23 ianuarie 1941, eu personal am fost somat de gene-

ralul von Hube, șeful Armatei Germane de Tancuri din România, să predau instituțiile și să mă supun noilor autorități militare instituite de Antonescu. În primul volum am povestit mai pe larg acest lucru. Este falsă, deci, afirmația lui Antonescu precum că legionarii s-au ridicat să răstoarne ordinea în stat. Dimpotrivă, el a fost cel care a apelat la ajutorul lui Hitler pentru a răsturna regimul legionar, care era sprijinit de popor, de Armata română și de toate autoritățile legale ale țării.

Când i-am reproșat generalului von Hube că datorită ajutorului german legionarii vor umple din nou pușcăriile, mi-a replicat să nu am nici o teamă că Antonescu a promis lui Hitler că nu va porni nici o prigoană împotriva legionarilor. Dar, după ce m-a concentrat și după ce a încercat prin diferite promisiuni și amenințări, să mă rupă de Horia Sima, mi-a făcut totuși proces pentru Rebeliune și nu numai mie, ci, la mii de legionari, cari au înfundat pușcăriile, sau au murit pe front în regimentele de pedeapsă. Deci, departe de a se ține de cuvânt, văzând că nu poate ajunge la conducerea legionarilor, Antonescu a pornit o prigoană înverșunată împotriva acestora. Mie mi-a întocmit un proces de Rebeliune. L-am rugat chiar pe Președintele Tribunalului Militar din Sibiu, Colonelul Băluță Dumitrescu, un om de mare caracter care m-a chemat într-o seară la dânsul acasă să mă sfătuiască ce să fac și mi-a spus că s-a dat ordin să mi se facă

proces pentru Rebeliune și m-a sfătuit să dispar, să mă pun la adăpost, căci mă așteaptă ani grei de pușcărie. Abia atunci m-am horărât să aleg una din cele două soluții: fie lupta clandestină, fie să mă pun la adăpost retrăgându-mă în refugiu în Germania. Precum am mai spus, Horia Sima îmi trimisese vorbă să merg la București, să preiau comanda luptătorilor legionari intrați în clandestinitate și tocmai când mă chinuiam să aleg una din aceste două soluții, a venit la Sibiu avocatul Iosif Costea din Deva, comandant legionar și fost prefect de Hunedoara, care mi-a spus că și dânsul este în primejdie de a i se face un proces, drept care, s-a hotărât să intre în clandestinitate. Atunci i-am propus să ia dânsul comanda încredințată mie de Horia Sima și a acceptat. Îl consideram mai potrivit decât mine pentru această funcție, fiind mai vechi decât mine în Organizație, foarte dăruit sufletește și cunoscut ca om de înaltă ținută. Fusese unul din ucenicii cei mai apropiați ai lui Ionel Moța și cu multă autoritate în Mișcarea Legionară. Îl socoteam mai potrivit decât mine în funcția de conducător. I-am dat, deci, toate legăturile pe care le aveam la București și m-am pregătit pentru refugiu în Germania. În primul volum am povestit mai amănunțit cum am izbutit să dejoc supravegherea Poliției și să ajung în Germania. Nu mai repet.

★

În Germania erau trei grupe mai mari de legionari. Unul, în frunte cu Horia Sima, compus numai din cadre superioare de conducere, era stabilit în apropiere de Berlin, la Berkenbrück, într-o pădure, lângă orășelul Spandau. Erau cazați într-un castel vechi, transformat de circumstanță în azil politic. Din acest grup, în afară de Horia Sima, mai făceau parte, pe cât îmi amintesc, Corneliu Georgescu, avocat, comandant al Buneivestiri și fost ministru, Vasile Iasinschi, comandant legionar și fost ministru, Viorel Trifa, fost șef al studențimii pe țară și ulterior episcop al ortodocșilor din America, Constantin Papanace, comandant legionar și fost ministru, și alții, pe cari nu mi-i mai amintesc după nume.

Un al doilea grup, mult mai numeros, erau refugiați la Rostock, lângă Marea Baltică, compus tot din cadre legionare, foști cu diferite funcții în Organizația Centrală, sau în diferite Organizații Județene. Aceștia erau grupul cel mai numeros și se găseau sub comanda profesorului Nicolae Petrașcu, comandant legionar și fost Secretar General al Mișcării Legionare și căsătorit cu sora doctorului Ionel Banea.

Un al treilea grup, mai mic, era la Dachau, iar izolați și încadrați în diferite servicii particulare; mai era un alt număr de legionari, precum: Ștefan Cernea, fost funcționar la Consulatul român din Wiena, care, nu mai știu din ce motive, a demisionat și se anga-

jase într-un serviciu pe cont propriu în Wiena și după ce a luat legătură cu legionarii a comunicat că era dispus să presteze orice serviciu pentru aceștia. La Berlin, Petru Ponta, un absolvent al Școlii de Belle Arte din Berlin, stabilit de mult timp acolo, fiind căsătorit cu o nemțoaică, un om de foarte frumoasă structură sufletească și într-o bună stare materială, gata de asemeni la orice serviciu pentru legionari; profesorul Sorin Pavel, asistent la Universitatea din Berlin; doctorul Iosif Dumitru, comandant legionar, având de asemenea un serviciu care-i permitea să se miște liber - și alții, pe care nu mi-i mai amintesc.

★

În primul volum al Amintirilor mele am povestit cum am izbutit să dejoc supravegherea organelor de securitate [*autorul se gândește la "Siguranță"*, n.e.] și să ajung în trenul militar german care mergea în Polonia și cu care am ajuns până la Praga. Aici am fost sfătuit de ofițerul german care însoțea trenul și cu care am stat foarte puțin de vorbă în tot lungul drumului, să mă dau jos din vagon și să trec în alt tren, care mergea în Germania. În vagonul în care m-am urcat am găsit doi tineri sași cari veneau tot din România și cari mergeau și dânșii în Germania. Cu aceștia am făcut drumul până la Berlin, unde, după

ce ne-am dus la un Oficiu pentru străini, ne-am despărțit.

Trebuie să mărturisesc că dintre toate limbile străine pe cari le învățasem în liceu: franceza, engleza și germana, aceasta din urmă mi s-a părut cea mai grea și gramatica acestei limbi s-a prins mai greu în memoria mea. Am izbutit totuși să mă descurc și să explic unui funcționar de unde vin și pentru ce, și legitimându-mă cu carnetul de avocat. Acesta m-a părăsit, apoi, peste câteva minute, s-a întors și mi-a spus că mă trimite într-un oraș unde se găsesc mai mulți români refugiați. M-a însoțit până la gară, care nu era departe, și m-a urcat într-un tren, și așa am ajuns la Rostock, lângă Marea Baltică, unde am dat, în adevăr, peste un grup destul de numeros de legionari de prin toate județele României, cazați într-o construcție situată în mijlocul unei frumoase păduri de brad, pe malul drept al unui râu care se vărsa nu departe în Marea Baltică. Partea cea mai mare a orașului, Rostock pe numele lui, cu instituțiile publice și industriale, era pe partea stângă a râului. Bănuiesc că localul în care eram cazați fusese înainte un restaurant de vară, căci avea o sală mare, în prezent plină cu paturi suprapuse și câteva camere mai mici, pentru serviciile de rigoare. Cum ne găseam încă în plină vară, căminul acesta în mijlocul unei păduri de brad bine îngrijită mi s-a părut foarte agreabil. Am dat aici peste vreo două sute de legionari de prin toate județele țării, cei mai

mulți din București. Șeful grupului era comandantul legionar Nicolae Petrașcu, fostul Secretar general al Mișcării. Îl cunoșteam de când fusese profesor de franceză și română la liceul din Sibiu, căci îl apărasem într-un proces de "lèse-majestate", apoi l-am ajutat la tipărirea cărții PENTRU LEGIONARI a Căpitanului, ajungând astfel în raporturi de caldă prietenie cu dânsul.

Primul lucru pe care doream să-l aflu după ce am ajuns aici erau raporturile Mișcării Legionare cu nemții și cum s-a ajuns ca în așa zisa Rebeliune aceș-tia să-l sprijine pe Antonescu și noi să fim alungați de la putere cu ajutorul lui Hitler. În volumul I am povestit cum generalul von Hube, comandantul Armatei germane de tancuri din România, m-a somat să părăsesc instituțiile publice, altfel pune tan-curile germane împotriva legionarilor. Până la așa zisa "Rebeliune" fusesem un admirator sincer al nemților dar, după ce am văzut cum l-au sprijinit pe Antonescu împotriva noastră, toată simpatia mea a dispărut. Chiar și venirea mea în Germania s-a făcut numai pentru a afla precis pentru ce l-au sprijinit pe Antonescu împotriva noastră. Și încă nu aflasem că chiar asasinarea Căpitanului s-a făcut cu îngăduința, dacă nu cu ajutorul, lui Hitler.

Am Sosit la Rostock într-o zi de vineri. Până m-am instalat și eu în mediu, până să ajung să cunosc noile condiții de viață au trecut câteva zile. Aproape toți

legionarii lucrau deja ca angajați la fabrica de avioane Heinkel, care își avea sediul în acest oraș, pe marginea unui râu care, la numai câțiva kilometri mai spre nord, se vărsa în Marea Baltică. Nu-mi mai amintesc precis cum s-a ajuns ca legionarii să fie angajați aproape toți ca simpli muncitori în fabrica de avioane și doar o mică parte ca funcționari în birourile acestei întreprinderi. Știu numai că, îndată ce ajungeau aici, legionarii trebuiau să se prezinte autorităților și la intervenția comandantului Petrașcu, după ce erau încadrați în lagăr, tot la recomandarea acestuia erau angajați și în fabrica de avioane. Li se punea apoi în vedere că, de acum sunt considerați refugiați politici - *"Politische Flüchtling"* - și nu au voie să părăsească orașul fără un aviz prealabil al oficialităților. Chiar a doua zi după venirea mea aici, m-am prezentat și eu la Poliție, urmând ca foarte curând să fiu încadrat în muncă. Peste câteva zile am fost angajat la Fabrica Heinkel, ca funcționar într-un birou.

În cele câteva zile înainte de a intra în funcție, am căutat să mă încadrez și să fac cunoștință cu comunitatea legionară de aici. Erau peste două sute de legionari, numai foste cadre de conducere și oameni care deținuseră în țară posturi de răspundere. Nu-mi aduc aminte de toți, dar voi menționa câteva nume, după cel al lui Nicolae Petrașcu, fostul Secretar General al Mișcării. Astfel: avocatul Dr. Ion Fleșeru, fost Prefect al Județului Sibiu, profesorul Vasile

Hanu, fost Prefect al Județului Turda, și fratele acestuia, Traian Hanu - licențiat în Drept și fost Chestor al Poliției din Alba Iulia, Niță Ghimbășanu, fost Inspector al Poliției din Alba Iulia. Din Județul Alba mai erau aici Emil Gligor, Tiutiu Dionisie, Șerbu Gheorghe, Popa Aurel, Șeful Frăției de Cruce din Aiud și frate cu eroul legionar Popa Ștefan, inginerul Ion Bogdan și încă câțiva ale căror nume nu-mi vin în minte. Din Județul Turda, afară de Prefectul Județului, profesorul Vasile Hanu, mai erau: Coman Vasile, Nicolae Olteanu, profesorul Sebastian Mocanu, pictorul Aurel Chira și alți câțiva pe care nu mi-i mai amintesc după nume. Din Județul Târnava Mare, era avocatul Eugen Bârsan, din Sighișoara, fostul șef al Județului.

După mai bine de 50 de ani este greu să-mi mai amintesc nume, dar mai reținpe Dr. Victor Apostolescu, Dr. Emil Popa, Toader Ioraș, Puiu Traian, Eugen Teodorescu, Romul Opriș și mulți alții, căci erau peste 200, toți foști cu funcții de răspundere în București și în alte județe ale țării.

Într-o discuție intimă avută cu Nicolae Petrașcu, îndată ce am ajuns aici, acesta mi-a spus că e bine să vorbesc cu toți refugiații și cu deosebire cu cei din regionala mea și în discuțiile avute e bine să fim cât se poate de prudenți, căci sunt mulți cari sunt șocați și speriați de momentele grele prin cari trece Neamul și Legiunea și în timp și-au pierdut curajul și au devenit apatici; alții, dimpotrivă, au devenit

nerăbdători și preconizează acțiuni cari pot duce la excese periculoase; iar alții critică pe conducătorii Legiunii, cari n-au știut să dirijeze în așa fel lucrurile încât să nu ajungem în aceste încurcături. "Pe toți trebuie să-i facem să înțeleagă că nu e bine să ne certăm și să ne aducem fel de fel de acuze inutile, ba, chiar dăunătoare unității, ci toți trebuie să ne străduim să păstrăm unitatea Mișcării, credința în Dumnezeu și dragostea față de Neam."

- "Se găsesc printre noi", a ținut să accentueze Petrașcu, "un număr de veleitari care vroind să profite de momentele grele în cari ne-au târât Antonescu și Hitler, se gândesc să profite de această situație și, făcând jocul acestora, să se ridice în fruntea Mișcării și să o manevreze după dorința lor. O greșeală mai mare nu se poate, decât să ajungem să ne certăm între noi și să rupem unitatea Mișcării. N-am face decât să-l ajutăm pe Antonescu care, după ce cu ajutorul legionarilor l-a alungat de la tron pe Carol II - vroia acum să ajungă și Führerul legionarilor, dar urmărind nu problemele Neamului, ci satisfacerea unor interese meschine de veleități personale, cari ar duce la fărâmițarea solidarității naționale și la abaterea Mișcării Legionare de la idealurile nobile pe cari i le-a stabilit Corneliu Codreanu la întemeierea acesteia."

La rândul său, Hitler sperase să pună stăpânire pe toată forța politică legionară, și cu ajutorul acesteia, pe toate bunurile materiale ale patriei noastre. Când

a văzut, însă, că legionarii nu sunt de vânzare, i-a abandonat și l-a ajutat pe Antonescu să ne alunge de la putere, apoi ne-a oferit azil politic, șantajându-l pe acest ambițios să-i fie recunoscător și să-i satisfacă toate cererile. Iar pentru a ne avea la îndemână și a-l putea șantaja, Hitler ne-a oferit azil politic, ne-a angajat mai întâi în muncă, în fabrica de avioane, și când a văzut că Antonescu îi cere să ne predea, a refuzat, dar n-a ezitat să ne închidă în lagărul de la Buchenwald, pentru a ne avea la îndemână și pentru a-l ține în șah pe vanitosul acesta. Era o situație extrem de grea și periculoasă, căci nu puteam apela la nici una din puterile apusene, cari toate erau dispuse să-i ajute pe ruși împotriva nemților, lăsându-i să treacă peste noi, să ne înghită. Țara noastră era în acel moment pândită din toate părțile de primejdia de a fi înghițită: ungurii ne-au luat o parte din Ardealul de Nord și-l doreau întreg. Rușii ne-au luat Basarabia și ne vroiau țara întreagă. Bulgarii ne-au luat o parte din Dobrogea și o doreau întreagă. Iar Sârbii nu se dădeau în lături să ne mai ia și cealaltă parte din Banat, pe care n-o luaseră. Și, în fața atâtor primejdii cari ne pândeau din toate părțile, țara noastră se găsea total nepregătită spre a le face față.

- "Va trebui, deci", spunea Petrașcu, "să fim cât se poate de prudenți, să încercăm să refacem unitatea Mișcării, pentru ca în momentul oportun, să sărim cu tot curajul și spiritul de jertfă care ne caracterizează, să o salvăm. Trebuie să fim foarte conștienți

de primejdiile care ne pândesc Patria, din toate părțile, și să ne pregătim cu toată grija și spiritul de răspundere, să le facem față. Va trebui mai ales să le demonstrăm nemților că suntem foarte serioși, uniți și hotărâți în crezul nostru și să-i facem să înțeleagă că numai sprijinindu-se pe noi, pe legionari, și numai respectându-ne libertatea, se vor putea bucura de prietenia României în momentele de grea cumpănă", cari se anunțau din toate părțile, și nu numai pentru Legionari, ci și pentru Nemți.

Peste câteva zile, eram angajat și eu în Fabrica Heinkel, funcționar la Serviciul - Vânzări. Șeful Serviciului, un om mai în vârstă, era tipul funcționarului de profesie, care nu dovedea nici o preocupare politică - în afară de grija administrativă a producției. Era singurul angajat mai în vârstă decât mine, cu păr cărunt și probabil aproape de pensie. Toți ceilalți angajați erau mai tineri.

De toți, am găsit - în oficiul în care lucram, în afară de șef, încă cinci tineri, trei femei și doi bărbați. Dintre femei, două erau surori, deși nu semănau deloc, căci una era brunetă cu ochi verzi și cealaltă blondă cu ochi albaștri. Bruneta, în jur de douăzeci de ani, era căsătorită și avea un copil de 3-4 ani și soțul se găsea pe frontul rusesc. Blonda, cu vreo doi ani mai tânără, nu era căsătorită. Amândouă erau frumoase și foarte prietenoase. Cea de a treia era ceva mai în vârstă decât cele două surori, blondă, tot frumoasă, dar mereu tristă, căci a primit veste că

soțul său a murit pe front, nu de mult, într-o încăierare cu rușii.

Dintre cei doi tineri, unul, în jur de 25-26 de ani, era neamț, refugiat din Lituania, și trăia aici cu mama lui văduvă; tatăl fusese asasinat într-o încăierare cu rușii. Îl chema Heno și nu mai știu cum. Am remarcat curând că Heno era în foarte calde raporturi cu una din cele două surori, blonda Gerty, care era necăsătorită. Al doilea bărbat, ceva mai în vârstă decât Heno, șchiopăta puțin la mers. Era tot refugiat și acesta, din una din țările baltice, dar tot german, ca și Heno.

Deși nu cunoșteam bine germana, în decurs de o lună m-am introdus foarte bine în lucrările de birou, încât, într-o bună zi, șeful nostru mă trezesc că mă agreează în fața tuturor: ***"Herr Doctor, Ich bin sehr zufrieden mit eure Arbeit"***... Sunt foarte mulțumit cu munca dumneavoastră - fapt care m-a bucurat, căci nu era prea darnic cu laudele.

Într-o Duminică, cele două surori m-au invitat la ele la masă. Acolo am făcut cunoștință cu sora lui Heno, care tocmai terminase liceul și mi-au spus că va veni și dânsa funcționară tot în secția noastră. Și, în adevăr, peste câteva zile o aveam colegă chiar lângă mine cu scaunul. Prin forța lucrurilor, am fost nevoit s-o introduc în lucrări și să leg și cu dânsa raporturile de prietenie pe cari le aveam cu Heno. Acesta mă ruga mereu să-i vorbesc despre țara mea. La insistențele lor, m-am dus într-o zi s-o văd pe

mama lor, o femeie de vârsta a treia, care m-a primit foarte prietenește, cu prăjituri pe cari spunea că le-a făcut chiar dânsa și pe cari le-am lăudat. După asta mereu mă invitau la dânșii, iar Helga, sora lui Heno, nu se sfia să se arate foarte afectuoasă cu mine, deși le spusesem că eram căsătorit. După asta mereu mă invitau la dânșii. Locuiau într-un bloc mai mare, aproape de centrul orașului, la etajul I, cu două camere și o bucătărie destul de mare, care cuprindea printre altele și un pat. Mama dormea aici, iar cei doi, fratele și sora, fiecare în camera sa.

★

La vreo 2-3 luni după venirea mea la Rostock, deoarece ne-am înmulțit și nu mai încăpeam în hotelul din pădure, am fost mutați toți românii într-un cămin, în partea de Nord a orașului, mai aproape de Marea Baltică și foarte aproape de fabrica unde lucram. Căminul acesta era un bloc mare, cu patru etaje, cu camere în cari se găseau două paturi suprapuse, o măsuță, două scaune și două dulapuri de haine. Eram patru într-o cameră, doi în paturile de jos și doi în cele de sus. Am fost plasat la parter, cu frații Hanu și cu Dr. Ioan Fleșeru. Iancu Fleșeru și Tetea Vasile (Hanu), cari erau mai în vârstă, dormeau în paturile de jos, iar eu cu Traian Hanu, în cele de sus. În felul acesta eram instalați toți legionarii refugiați aici, într-un număr de peste trei

sute acum.

Alături de blocul nostru se afla un alt bloc mare, de spital, în care lucrau și doctorii români și unde se găseau bolnavi din mai multe țări, cari lucrau în aceeași fabrică. Peste drum de blocul unde eram cazați, se găseau bucătăria și magaziile de alimente, cu o cameră mare unde luam masa când nu mâncam în fabrică. Bucătăria și camerele auxiliare serveau numai blocul nostru, al Românilor. În apropiere se găseau și alte blocuri, cu serviciile respective, ca și al nostru. Toată administrația la Bucătărie o efectuau oameni de-ai noștri, numai la Magazia de unde se distribuiau alimentele erau Nemți. Aici se putea face o supraveghere mai bună a oamenilor și Petrașcu avea posibilitatea să țină o evidență mai atentă a lor. El era numai singur într-o cameră, care servea și ca Oficiu de cancelarie.

L-am găsit aici, la venirea mea, și pe Comandantul Buneivestiri, Mile Lefter, om mai în vârstă și oarecum mai distant de viermuiala celor mulți, dar nu-mi amintesc ca el să fi lucrat în fabrică, ori să fi avut un amestec mai intim în viața legionarilor de aici. Dealtfel, nici nu a stat prea mult cu noi, că a fost mutat la Berkenbrück, la Comandament.

În ce mă privește, eu primisem sarcina să țin evidența legionarilor din Regionala mea - Transilvania și raporturile cu legionarii din celelalte Regiuni erau prin forța lucrurilor ceva mai distante. I-am întâlnit, astfel, pe clujeanul Emil Popa - doctor în Drept și

fost Prefect de Ilfov, pe medicii Dr. Apostolescu și Ighișanu, cari lucrau în spitalul cel mare de alături, pe Romul Opriș, care era Sibian, dar lucrase în Poliția din București și numai la Rostock l-am cunoscut, pe profesorul Sebastian Mocanu, fiu de Moț din Munții Apuseni, un om de foarte frumoasă cultură și mare curățenie sufletească și adâncă trăire legionară, dar tăcut și blând ca un călugăr, pictorul Aurel Chira, tot Moț din Munții Apuseni, avocatul Eugen Bârsan, fost șef al Județului Târnava Mare, Viorel Boborodea, licențiat în Drept, fost șef al Județului Hunedoara, inginerul Bogdan Ion, din Totoi, Jud. Alba, maestrul Bratosin, din Fabrica de Armament de la Cugir, Călin Aurel, din Județul Sibiu, bănățeanul Costică Coniac, Ovidiu Găină - un viteaz bucovinean, poetul Horia Stamatu și mulți alții, pe cari în fuga condeiului nu-i mai reține memoria. Frații Hanu sunt cei cu cari am format primele cuiburi legionare pe Valea Aiudului.

În povestirea făcută în primul volum, am vorbit despre muncitorul Gheorghe Șerbu, care s-a lăsat antrenat într-un complot pus la cale de Siguranța din țară, în care urmau să fie asasinați un număr de legionari refugiați în Germania, după așa zisa Rebeliune de la 23 ianuarie 1941, pentru ca după aceea să se spună că legionarii s-au bătut între ei, "ca niște derbedei, precum erau".

Mai recent am citit cartea preotului Palaghiță, cu titlul: GARDA DE FIER SPRE REÎNVIEREA

ROMÂNIEI, o carte care ține cu tot dinadinsul să-i compromită pe legionari și în care aproape nu găsești pagină în care faptele și întâmplările să nu fie răstălmăcite sau falsificate. În scopul de a-i compromite cu orice preț pe legionari, autorul încurcă faptele și întâmplările în așa fel că un om care cunoaște sau urmărește cât de cât mersul evenimentelor își dă seama de reaua credință a autorului.

Astfel, eu, autorul acestor rânduri, pot mărturisi sub jurământ că, la sosirea mea în țară, în novembrie 1944, l-am întâlnit pe preotul Palaghiță în gara Dej. Eu, după ce fusesem eliberat din lagărul de la Buchenwald, veneam cu 40 de legionari în țară, pentru a ne opune comunizării țării, iar preotul Palaghiță pleca în refugiu în Germania. Cum, din cauza unei defecțiuni de pe front, undeva, între Cluj și Turda, trenul nostru a fost nevoit să se oprească în gara Dej, din aceeași pricină trenul cu care preotul Palaghiță mergea în Germania în refugiu s-a oprit și acela, tot în gara Dej. Din trenul său, preotul Palaghiță văzând mișcându-se prin gară pe unul din cei cu care veneam eu din Germania și pe care-l cunoștea, s-a dus la el și acesta l-a adus la mine și mi l-a prezentat. Palaghiță ne-a spus că vine din țară și că vrea să se refugieze în Apus, că, în țară, lumea e foarte speriată și îngrozită, țara fiind în perspectiva de a fi ocupată de comuniști. - **Evident**, i-am spus și noi, **că venim tocmai pentru a organiza rezistența împotriva comunismului**. A făcut ochii mari, apoi

ne-a spus că în țară este un haos, că lumea-i îngrozită și ne-a prevenit că o să întâmpinăm foarte mari primejdii. Trenul său a dat semnal de plecare și atunci a fugit la vagonul său și nu l-am mai văzut niciodată.

Acum, după mai bine de 40 de ani, am dat peste cartea lui, în care povestește că a fost și dânsul la Rostock și că a fost martor la o mulțime de ticăloșii săvârșite de legionari acolo. Numai că el s-a dus în Germania la doi ani după desființarea lagărului legionar de la Rostock. Cine cunoaște cât de cât mersul evenimentelor constată numaidecât minciuna gogonată pe care o proferează și își dă seama că povestirea lui este o încercare josnică de a compromite și aici pe legionarii fugiți de persecuțiile lui Antonescu. Și mai ales simte, bănuiește numaidecât, din toată povestirea, că nu Palaghiță a scris textul, ci altcineva. El, Palaghiță, numai l-a semnat, sau poate nici nu l-a semnat și autorii textului, autorii reali ai acestuia, au folosit numele lui Palaghiță pentru a-i compromite pe legionari. În această privință comuniștii sunt cei mai mari specialiști. Eu nu vreau să merg pe linia lor dar, dacă mi-ar trece prin cap, aș putea foarte ușor să afirm că, după ce l-au compromis, punându-i în sarcină afirmații absolut false despre Mișcarea Legionară, prin mijloace foarte eficace, l-au scos din viață, pentru a nu avea prilejul să desmintă afirmațiile din cartea atribuită lui. Fapt real este că Palaghiță a ajuns în Germania la doi ani după

desființarea lagărului de la Rostock; și, practic și real, faptele și cu deosebire excesele afirmate de dânsul în carte sunt pe de-a-ntregul inventate. Complotul pentru asasinarea unor șefi legionari a existat de fapt, dar organizarea acestuia a fost concepută și pusă la cale de Inspectorul Petrovici, trimis anume de Antonescu în acest scop. Petrovici n-a stat cu legionarii în lagăr, ci la un hotel din Rostock. Acesta izbutise să antreneze vreo 7-8 legionari refugiați aici, într-o acțiune de asasinare a legionarilor și faptul urma să se întâmple concomitent cu un atac împotriva lui Horia Sima și a altor șefi legionari din lagărul de la Berckenbrück, pe ziua de Sfântul Nicolae - 6 Decembrie 1941. Cu două zile înainte de executarea atacului, deținutul [sic!] Șerbu, nu-mi mai amintesc în ce împrejurare, a demascat iminența atacului și atunci Petrașcu m-a trimis pe mine, cu o echipă de legionari, să-l luăm pe Inspectorul Petrovici de la hotel și să-l predăm Poliției germane, împreună cu complotiștii indicați de Șerbu. Din păcate, unul din complotiști - rămas nearestat - a fugit la hotel și l-a prevenit pe Petrovici, iar acesta a părăsit numaidecât orașul. Cînd m-am dus cu echipa legionară, compusă din Ionel Cristea, Secu Șerban și eu, să-l arestăm, ni s-a spus și ni s-a dovedit că Petrovici a părăsit hotelul cu o zi înainte.

Temându-ne ca nu cumva echipa de asasini care urma să-i atace pe cei de la Berckenbrück, concomitent cu planul celor de la Rostock, Petrașcu ne-a

trimis pe mine și pe Ovidiu Găină să-i alarmăm pe cei de acolo. În dimineața de 5 Decembrie, am descins în gara Berckenbrück și chiar în gară, după ce ne-am dat jos din tren, Găină a zărit doi tineri din Berckenbrück, pe cari îi cunoștea ca informatori ai poliției române.

- Uite-i, zise Găină. **Hai, să-i luăm și să cerem Poliției din gară să-i rețină.**

Ne-am îndreptat spre ei, dar când ne-au văzut, au luat-o la fugă și, prin un gang, s-au refugiat într-un bloc din spatele gării și astfel i-am pierdut. Cum nu știam câți erau în echipa de asasini, ne temeam că aceștia vor informa pe cei rămași neidentificați și vor pune în aplicare planul de asasinare de la Berckenbrück. Trebuia neapărat să-i prevenim pe aceștia. Am pornit spre castelul din pădurea apropiată, care nu era departe. La o cotitură a drumului care șerpuia prin pădure, îl zărim pe comandantul Horia Sima, plimbându-se alene cu încă un tânăr pe care nu-l cunoșteam. Când ne-am apropiat și ne-a recunoscut, ne-a întrebat surprins:

- **Dar cu voi ce-i? Cum ați ajuns aici?**

I-am prezentat numaidecât primejdia în care se găsea. A făcut ochii mari, apoi, încrețindu-și fruntea, ne-a spus cu un ton calm, dar hotărât:

- **Mergeți înapoi, la Rostok, și țineți-i pe cei amestecați în complot până poimâine. Dați-i apoi pe mâna Poliției germane și spuneți-le cum ați descoperit complotul. De cei de aici să nu duceți nici**

o grijă. Eu voi pleca la noapte, sau mâine noapte, în Italia, să aflu refugiu acolo. Deci, până poimâine, nu-i predați, și afară de Petrașcu, nu veți spune nimănui despre ce-am vorbit noi aici. Hai, să vă sărut și mergeți repede înapoi! Nu trebuie să se afle de această ticăloșie înainte de a ne lua toate măsurile de apărare. Sper să găsesc o modalitate să vă comunic cum am ajuns în Italia.

Plecasem din Rostock noaptea și chiar în seara următoare eram înapoi. În ziua care a urmat, Petrașcu m-a trimis pe mine, să anunț Poliția din Rostock, să denunț complotul. Poliția a trimis o mașină și i-a ridicat pe cei 7-8 complotiști. Evident, între legionarii din Rostock s-a iscat o foarte mare neliniște și proastă stare sufletească. Unii ziceau că e mai bine să ne întoarcem acasă, alții, că e mai bine să mergem în Italia sau Spania.

Câteva zile mai târziu, Petrașcu și eu am fost chemați la Poliția de Siguranță nazistă - la Locotenentul Fass. Acesta ne-a spus că nu găsește celor acuzați de noi nici o vină de conspirație și noi nu facem decât să producem agitație între oameni.

- Herr Fass, a replicat Petrașcu, sunt foarte mirat că Dvs. nu puteți constata adevărul afirmațiilor făcute de noi, când acestea sunt sprijinite pe fapte absolut reale. Cum se explică faptul că un Inspector al Siguranței din România se găsește aici, în Rostock, la un Hotel și ține relații clandestine cu oameni care se găsesc sub protecția Dvs.?

- De unde ați mai scos și această afirmație, a întrebat domnul Fass.

- *Herr Fass*, am intervenit eu, dați-mi voie să prezint eu faptele exact cum s-au petrecut. Vă aduceți aminte că atunci când Șerbu a plecat în țară, eu am venit la Dvs. și v-am spus, iar Dvs. mi-ați spus zâmbind să vă comunic și Dvs. data când se va întoarce. De câte ori a plecat unul de-ai noștri din oraș, fără să vă spună în prealabil, v-ați supărat și ne-ați făcut mustrări. În cazul Șerbu, nu v-ați supărat, ați zâmbit numai ușor și ne-ați cerut să vă comunicăm când se întoarce, ceea ce noi nu știam, dar Dvs. știați. Așa și acum, noi nu știam că un om din Poliția română se găsește la un Hotel din oraș, trimis de Antonescu să ne supravegheze și, eventual, să ne învrăjbească, dar Dvs. știați, căci nu se poate ca un agent străin să stea la un Hotel în oraș, fără ca Poliția germană să știe. Când noi am aflat de la Șerbu despre el, m-am dus eu personal, cu alți doi camarazi, să-l luăm și să-l aducem la Dvs., dar cineva, tot unul din ceata celor cari doreau să facă o crimă și să ne compromită în fața Dvs., s-a dus și l-a avertizat pe omul lui Antonescu și acesta a fugit, înainte de a-l putea găsi noi. Era important să se întâmple toate acestea fără știința Dvs. Vedeți, Dle Fass, noi suntem foarte sinceri cu Dvs., vă spunem și ce nu vă place, pentru că suntem convinși că procedați greșit atunci când lăsați pe adversarii noștri - și nu numai îi lăsați, dar îi chiar ajutați să ne spargă

unitatea și credința. Trebuie să știți, Dle Fass, că nu aveți în România un aliat mai bun decât Mișcarea Legionară și că singurii prieteni buni pe care-i aveți în România sunt legionarii Gărzii de Fier. Toți oamenii politici încadrați în alte partide, ori neîncadrați la noi, vă sunt adversari, așa cum ne sunt și nouă și vă vor trăda când veți avea mai mare nevoie de colaborarea țării noastre cu Germania. Dar, această colaborare trebuie să se desfășoare pe o prietenie și camaraderie sinceră și nu pe umilirea și subjugarea poporului român!

- *Genug!* Destul! îmi răspunse energic Dl. Fass. Noi n-avem nevoie de lecții de la voi. Aici sunteți refugiați politici și sunteți obligați să vă supuneți condițiilor de viață pe care vi le cerem. Nu ne interesează certurile dintre voi. Am să raportez și am să comunic mai sus și vă voi comunica hotărârea superiorilor mei dar, până atunci, sunteți obligați să respectați ordinea și disciplina pe care v-o cerem! Eu am termnat cu Dvs.

★

Peste câteva zile, am fost ridicați primii o sută de legionari mai deochiați, în frunte cu Nicolae Petrașcu, și duși în lagărul de la Buchenwald. Am fost instalați mai întâi în unul din blocurile de pe coasta unui deal, unde aveam, într-un bloc vecin, niște norvegieni, de cari eram despărțiți doar printr-

un gard de sârmă. Am izbutit să schimbăm cu dânșii câteva informații în limba germană. Aceștia ne-au spus că aici, în acest lagăr, sunt ținuți ca prizonieri politici, în diferite blocuri, oameni din diferite țări, francezi, englezi, ruși, danezi, norvegieni, unguri, fiecare națiune separată. Evident, convorbirea a fost fără voia santinelelor, cari aveau grijă să nu le îngă-duie.

Cum numărul nostru se mărea aproape zilnic, am fost mutați de-aici sus pe un platou mai mare, unde eram izolați complect și unde, rând pe rând, au fost aduși toți deținuții români din Rostock și chiar din alte părți.

Aici eram cazați în două barăci mari, oarecum mai bine decât jos, dar complect izolați de lume. În aceeași îngrădire, se aflau și două ateliere de reparat aparate optice, în cari au fost angajați toți cei cari doreau să lucreze și erau plătiți. Nu-mi mai amintesc condițiile de plată, dar știu că din plata muncii, ni se reținea și plata pentru adăpost și hrană.

Încă înainte de a fi mutați sus pe platou, într-o zi am avut o discuție tare cu Traian Boeru, cel vinovat de asasinarea lui Iorga și Madgearu. Se știe că în sarcina legionarilor au fost puse două atentate în masă, săvârșite atunci când erau, în colaborare cu Antonescu, la conducerea țării: a deținuților foști securiști [sic! angajați ai Siguranței; n.e.], închiși la Jilava, care asasinaseră câteva sute de legionari, fără judecată, și pe care Antonescu vroia să-i pună în li-

bertate, fără să-i mai judece, și a lui Iorga și Madgearu - uciși de o echipă condusă de inginerul Traian Boeru. Dacă pentru uciderea securiștilor [sic!] vinovați de asasinate în masă, majoritatea legionarilor erau de acord, asasinarea lui Iorga și Madgearu a stârnit mari discuții. Boeru și alți câțiva, puțini la număr, susțineau că Iorga era vinovatul principal pentru asasinarea lui Codreanu și trebuia lichidat fără judecată, cum au făcut și asasinii lui Codreanu, la insistența lui Iorga.

Eu, împreună cu aproape unanimitatea legionarilor, susțineam că asasinarea fără judecată a lui Iorga era mai mult decât o crimă, era o mare gafă politică, de care Mișcarea Legionară va fi foarte greu să se apere. Iorga fusese o mare personalitate culturală, cunoscut în toată lumea și pedepsirea lui pentru incitarea la asasinarea lui Codreanu trebuia făcută printr-un proces la lumina zilei. Auzind aceasta, Traian Boeru, care se mândrea cu performanța asasinării, m-a apostrofat în public și m-a amenințat că, dacă mai susțin acesta, îmi va trage și mie o bătaie, să-l țin minte!

- **Atât îți trebuie, Boerule, i-am răspuns, dar, înainte să-ți faci testamentul că, îndată ce te atingi de mine, te sting de pe lume! Trebuie să știi că eu sunt Moț din Munții lui Avram Iancu și nu mă sperii de amenințările și prostiile tale!**

Atunci a pornit spre mine, dar Toader Ioraș, care era de față, s-a interpus între noi și i-a spus:

- Boerule! Te rog să te stăpânești și să nu uiți că sunt și eu aci, că mă consider tot Moț de-al lui Iancu și consider că Nistor are perfectă dreptate și dacă ți-i dragă Legiunea, precum vrei să ne faci să credem, atunci gândește-te bine ce servicii i-ai făcut omorându-l pe Iorga.

Boeru s-a oprit, s-a uitat îndelung la Ioraș, apoi la mine, apoi a făcut stânga împrejur. Aceasta a fost ultima mea convorbire cu dânsul. Cât am stat în Lagăr n-am mai vorbit niciodată cu el, iar după ieșirea din Lagăr, drumurile noastre s-au despărțit definitiv.

În Lagărul de sus, au avut loc apoi o mulțime de discuții și chiar certuri și după ce că eram complect rupți de lume, foarte bine păziți, între sârmele ghimpate, cu santinele peste tot, singura legătură cu lumea exterioară erau cele câteva aparate mici de radio posedate de unii dintre noi, cari ne făceau cunoscute evenimentele din lumea liberă și mersul războiului cu rușii comuniști în care erau angajate și trupe românești.

Nu mult timp după ce ne-au mutat sus pe platou, l-au ridicat și pe Petrașcu dintre noi și l-au dus, se pare, la Dachau, unde se aflau și alți legionari cunoscuți de autorități. Nu-mi mai amintesc prin ce împrejurări am aflat că Horia Sima a fost adus din Italia și închis undeva, singur, și că i se pregătea un proces. Raporturile cu autoritățile germane ne deveneau astfel din ce în ce mai reci, dar în loc să se

ajungă la o ruptură, precum se pare că nădăjduiau autoritățile germane, dimpotrivă, încet, încet, discuțiile și acuzele se răreau tot mai mult, pe măsură ce raporturile cu autoritățile germane deveneau tot mai reci și mai amenințătoare. Nu mult după ce auzisem că Horia Sima a fost adus din Italia și ținut undeva - separat total -, în lagărul nostru s-a ținut o ședință, inițiată de autoritățile germane. La această ședință, a venit și colonelul Pister, comandantul Lagărului, cu alți ofițeri și câțiva subofițeri. Era o atmosferă rece la început și unii, mai fricoși, spuneau în șoaptă: **"să vedem acum ce bucurii ne așteaptă!"**

Era o zi frumoasă, cu soare. Între barăcile noastre și atelierele de lucru, au fost așezate bănci și plutonierul care se îngrijea zilnic de noi ne-a spus să luăm loc pe acestea. Când a venit colonelul Pister, ne-am ridicat toți în picioare. După ce ne-a poftit să ne așezăm, ne-a spus că dorește să stea de vorbă cu noi, să ne cunoască mai bine, ca să ajungă să știe cine suntem, ce vrem și de ce am ajuns aici.

- Știu, așa în general, că sunteți naționaliști români, majoritatea cu studii superioare, că, după ce ați alungat de pe tron pe regele Carol II, ați ajuns în conflict și cu generalul Antonescu, noul conducător al statului român. Vreau să știu și să pricep de ce nu vă înțelegeți cu Antonescu? De ce îl preferați pe Horia Sima? Cine este Horia Sima și de ce îl urmați pe el, în loc să-l urmați pe generalul Antonescu? Vă

rog să-mi răspundeţi la aceste întrebări!

S-a făcut dintr-odată o liniște complectă. Nimeni nu dădu răspuns la această întrebare, venită pe neașteptate. Cum toți șefii noștri mai cunoscuți fuseseră ridicați dintre noi și mutați în alte lagăre și fiindcă nu ajunseserăm să constituim un alt comandament, nimeni nu s-a grăbit să-și ia răspunderea, să dea un răspuns întrebării. Văzând că nimeni nu răspunde, colonelul a întrebat din nou:

- Cine este Horia Sima? De ce țineți la el?

Văzând că nimeni nu se ridică să răspundă și considerând că întrebarea avea în sinea ei și un sens ironic și disprețuitor, care m-a supărat, m-am ridicat eu și i-am răspuns:

- Domnule colonel, dați-mi voie să răspund la întrebarea Dvs. cu o altă întrebare.

- Poftim, zise, răspunde!

- De ce țineți Dvs., germanii, la Hitler?

- Cuuum?! - fu răspunsul. *"Waass?!"*

- Da, Dle colonel. Horia Sima este șeful legionarilor români, precum Hitler este șeful național-socialiștilor germani. Din nenorocire pentru noi, întemeietorul Mișcării Legionare, Corneliu Codreanu, a fost asasinat de dușmanii noștri și în locul lui s-a ridicat comandantul Horia Sima, pe care noi îl iubim și îl urmăm, așa precum germanii îl iubesc și îl urmează pe Adolf Hitler.

M-am lăsat pe scaun. Pe fețele tuturor legionarilor s-a putut citi aprobarea răspunsului meu. După ce

și-a răsucit capul în toate părțile și s-a uitat îndelung la noi, colonelul a zis:

-*"Gut!"* **Bine. Dar voi aici sunteți într-un lagăr german și trebuie să respectați condițiile de deținere. Noi vă dăm posibilitatea să vă câștigați existența printr-o muncă cinstită pe care o plătim, dar vă cerem să respectați condițiile de viață pe care vi le creem. Vedeți că ne găsim în luptă cu comunismul și nu putem să tolerăm nici o abatere de la linia de acțiune și de la obiectivele cele dintâi ale vieții noastre: zdrobirea comunismului! Nu ne faceți greutăți că avem destule! Eu, aici, am misiunea să vă adăpostesc și să vă asigur o viață de muncă cinstită, până când conducerea noastră, împreună cu a voastră, vor găsi modalitatea de a vă schimba aceste condiții de viață, cari sunt numai provizorii. Vă rog să nu-mi faceți greutăți și să nu mă siliți să iau măsuri pe cari nu le doresc! Și cu asta am terminat.** S-a întors și a plecat. Îndată după el, au plecat și militarii.

Au urmat câteva clipe de totală tăcere, apoi, rând pe rând, grupându-se după prietenii, au început comentariile. Unii spuneau:

- Să vedeți acuma ce urmează! S-ar putea să ne încarce într-un tren, să ne ducă în țară, să ne dea pe mâna lui Antonescu, care abia apucă să pună stăpânire pe noi, să ne facă procese de Rebeliune și să ne împuște pe unii, să ne vâre în pușcărie pe alții, sau să ne trimită pe front în unități de pedeapsă, ca să curețe țara de legionari, pe care nu-i iubește deloc,

văzând că nu-i poate manevra după vanitățile sale absurde.

Alții spuneau: Nu-i nevoie să ne dea pe mâna lui Antonescu, că Hitler poate să ne facă și el niște procese fictive, să ne lichideze, ori să ne înfunde în vreunul din lagărele lui și să ne facă să dispărem definitiv din viață, chiar și fără proces.

Această ipoteză a prins viață mai puternică la câteva zile după ședința cu colonelul Pister, când, nu mai știu prin ce împrejurări, s-a făcut cunoscut că Horia Sima a fost predat de Mussolini lui Hitler, care îl ținea acum izolat, într-o închisoare din Germania, și i se pregătește un proces, în urma căruia, cu siguranță, va fi lichidat. În urma acestor știri, unii înjurau în gura mare pe nemți și-i acuzau că nu știu face politică și în loc să folosească partidele naționaliste din țările cu cari au relații, fac jocul adversarilor și până la urmă împing toate popoarele europene la o dependență de Rusia, în loc să formeze un front puternic anticomunist. Iar puterile apusene - francezii, englezii și americanii, la instigarea evreilor, fac și ele jocul rușilor și le țin acestora isonul, inventând tot felul de argumente, nu numai împotriva nemților, ci și împotriva celor bănuiți că colaborează cu aceștia.

JURNAL DE LECTURA

15 oct. 1980

Tm terminat de citit ultimul roman al lui Marin Preda, CEL MAI IUBIT DINTRE PĂMÂNTENI, și trebuie să mărturisesc că este unul din cele mai frumoase romane pe care le-am citit de când m-am eliberat din pușcărie (1964). Pentru mine! Frumos, pentru curajul cu care pune problemele, pentru bogăția de idei și pentru frumusețea stilului.

Se pare că curajul de a tipări această carte l-a costat viața pe autor. Cel puțin, așa-mi spunea un prieten din Cluj, care mi-a împrumutat-o și care vine adeseori în Alba Iulia, la rude și, de câte ori vine, nu uită să dea și pe la mine. Mi-a împrumutat-o, căci știa că n-am s-o găsesc în librării. Când i-am restituit-o și mi-am exprimat admirația și, mai ales, mirarea că autorul a putut-o tipări, mi-a răspuns:

- Păi, a putut-o tipări numai pentru că era directorul editurii și nimeni nu s-a gândit să-l controleze și a scos-o la repezeală, luându-i prin surprindere pe toți cei care vor să înăbușe gândirea românească și s-o pună în hățuri, ca pe caii de povară. Dar a plătit, se pare, cu viața, tipărirea acestei cărți căci, la o lună de zile după tipărirea ei, Marin Preda a murit subit. Dtale nu ți se pare suspectă această moarte?

Am căutat și eu cartea aceasta, care merită s-o ai în

bibliotecă, dar n-am găsit-o nici în Alba Iulia, nici la Cluj, nici la București. Se pare că îndată ce au aflat de conținutul ei, puternicii zilei au dat dispoziții să fie ridicate toate exemplarele care nu fuseseră vândute și au anunțat că s-a epuizat, dar că în curând va apare o nouă ediție. Și a apărut. Dar, s-au scos din ea o mulțime de texte, ori au fost modificate, încât ediția următoare abia mai seamănă cu romanul din prima ediție.

Mi-am amintit de o altă carte a lui Marin Preda, pe care o am în bibliotecă: VIAȚA CA O PRADĂ. Am căutat-o și iată o propoziție pe care am găsit-o la pag. 204:

"O ediție a unei capodopere din care se taie hălci întregi e o infamie; ca și când ai stoarce-o de viața ei secretă și a-i prezenta apoi cititorului un cadavru".

Așa se prezintă ediția a II-a a ultimului roman al lui Marin Preda: *"un cadavru"* al primei ediții.

Dar nu despre această infamie vroiam să vorbesc, ci despre una săvârșită de autorul CELUI MAI IUBIT DINTRE PĂMÂNTENI. Eu nu știu dacă Marin Preda a fost arestat și cercetat de Securitate și dacă a fost în închisoare. Iar, dacă n-a fost, cu atât mai mare este meritul lui ca scriitor, căci descrie cu mult curaj și fără nici o exagerare torturile și umilințele la care sunt supuși deținuții de către Securitate și în detenție. Și pentru aceasta merită tot respectul și admirația cetitorului. Bănuiesc și, mai mult, cred că n-a fost în închisoare și nu i-a cunoscut

pe legionari. Nu i-a cunoscut, din păcate, nici afară din închisoare, căci dacă i-ar fi cunoscut, cu sufletul lui de scriitor și om de omenie, n-ar fi putut arunca cu atâta ușurință și lipsă de răspundere o calomnie odioasă asupra unei tagme întregi de tineri, care au putut face unele greșeli și crime în activitatea lor politică, dar au făcut-o dintr-o prea mare dragoste de țară, dintr-un patriotism exagerat, dar bestii n-au fost. Marin Preda vorbește de un legionar bolnav de dizenterie, pe care îl îngrijea un deținut evreu, folclorist, și, când s-a trezit, în loc să-i mulțumească, l-a înjurat de mamă. O scenă pe care nu o cred. În 17 ani de temniță nu am văzut și nu am auzit de asemenea purtări ale legionarilor în închisori. Dimpotrivă, legionarii au stârnit admirația și dragostea tuturor celor cu care au ajuns în contact în timpul detenției, printr-o solidaritate, omenie și dragoste ieșite din comun. Și pentru toți deținuții, indiferent de naționalitate, religie sau opinie politică. Și această atitudine a fost recunoscută de toți oamenii cinstiți și obiectivi care au trecut prin pușcărie, indiferent dacă au fost sau nu legionari. Păcat că Marin Preda nu i-a cunoscut. Ar fi știut că legionarii erau profund religioși, că credința lor nu le permitea să facă rău și să înjure birjărește. Cu excepția, poate, a acelora care au fost reeducați la Pitești, dar aceia au devenit neoameni numai după ce au fost reeducați și și-au pierdut credința și s-au transformat în fiare. Dar Marin Preda nu spune că legionarul descris de el ar fi fost

trecut prin reeducarea comunistă, dimpotrivă, îi accentuează calitatea de legionar. Păcat că nu i-a cunoscut! Eu nu vreau să vorbesc despre mine, dar aș putea să dau o mulțime de cazuri de ajutor creștinesc dat atâtor ofițeri români deținuți, sau comuniștilor lui Tito, îngrămădiți într-o vreme la Zarka Aiudului, evreului Const. Mugur, cetățean englez, care se jura că va schimba opinia despre legionari îndată ce va ajunge afară. Soția mea, care a stat și ea un an în detenție la Interne, Jilava și Văcărești, mi-a povestit, nu o dată, că a stat luni întregi într-o celulă cu alte două deținute, dintre care una era evreică și alta, pe nume Athena, legionară. Evreica era bolnavă rău și Athena o spăla și o dădăcea ca o mamă. Iar, într-un timp, la Interne, aceste trei deținute au aflat din întâmplare că erau vecine de celulă cu Vasile Luca. Acesta se plângea că era bolnav și foarte slăbit. Athena i-a comunicat prin perete că-i lasă într-o ladă, la W.C., în fiecare zi, din mâncarea ei. Era un risc enorm - și V. Luca nu știa cum să-i mulțumească lui Athena! Ce păcat că Marin Preda n-a auzit de asemenea cazuri de omenie creștinească și cât de nedrept poate fi un scriitor, când așează pe hârtie cuvinte care pot să insulte pe nedrept un om sau o generație!

6 II 1985

Ieri seară am auzit la Europa Liberă scrisoarea generalului Pacepa către fiica lui rămasă în România. Și începe cu afirmația că tatăl său a fost condamnat la moarte de legionari în 1940. Dar, nu spune nici de ce, nici în ce împrejurări. Am rămas extrem de surprins. Eu știu precis că, în 1940, legionarii n-au făcut nici un fel de proces. Au executat, mai exact spus, au asasinat pe cei 64 la Jilava, pe Iorga și Madgearu, și un inspector sau comisar de poliție, dar n-au făcut nici un proces. Tatăl lui Pacepa "a fost condamnat, dar a scăpat". Nu spune cum, nici de ce.

Tot așa, afirmă că în 1940 făcuse parte dintr-o organizație anti-fascistă-pro-americană, de care nu am auzit până acum - și că, ajuns în Securitate, a izbutit să distrugă toate dovezile. Se vede cât de colo că spune niște minciuni cusute cu ață albă. Ca mulți alții, Pacepa vrea să-și organizeze un trecut glorios, tot pe spatele legionarilor. Tot sunt ei arătați cu degetul pentru toate relele din țara asta! Una în plus, nu strică nimănui și lui îi poate folosi foarte mult acum. Cât a fost în țară, a fost întâi anticomunist, apoi antifascist, după aceea a fost comunist și acum din nou anticomunist! Un caracter de bronz, ce vreți! Un luptător permanent împotriva celor răi! Bravo, Dle Pacepa! Să-ți fie de bine! Mă întreb, însă, câți

naivi se vor găsi să te creadă? Și cine sunt tovarășii cari ți-au stat alături în toate aceste "vitejii"? Ai uitat să le dai numele!

★

"Vitejiile" lui Pacepa îmi aduc aminte de un caz asemănător, chiar două, care merită să fie puse pe hârtie.

Cu vreo câțiva ani în urmă, mă găseam la Cluj, unde am o cumnată, la care merg din când în când, pentru câteva zile, ca să pot colinda librăriile și instituțiile de cultură și, eventual, să văd un spectacol bun de operă ori teatru. În una din aceste zile stăteam de vorbă, întâmplător, în Piața Mathia, cu un vechi cunoscut, fost profesor de liceu, fost și el prin pușcăriile comuniste, după care s-a profilat pe munca de angajat într-o întreprindere comercială. Cum stăteam de vorbă, trece pe lângă noi un vechi cunoscut și prieten al meu de liceu. Deși era cu vreo cinci-șase ani mai tânăr decât mine și, deci, înapoia mea în școală, fiindcă avea un picior infirm din naștere și șchiopăta, i-am arătat totdeauna multă simpatie. După ce am terminat liceul, eu am urmat Universitatea, după care, am făcut avocatura în Sibiu, iar el rămăsese funcționar la judecătorie sau percepție, în Aiud. Uneori, în primii ani de avocatură, când mergeam la Măgina, să-mi văd părinții, îl întâlneam în Aiud și ne bucuram amândoi de

întâlnire. Apoi, pribegiile și închisorile au făcut să nu ne mai vedem vreo 30 de ani. Scurtă vreme după ce am ieșit din închisoare, l-am întâlnit în Aiud, pe stradă, la braț cu o doamnă. Șchiopăta, cum îl știusem dintotdeauna. M-am oprit și l-am salutat. Mi-a prezentat soția și, printre altele, mi-a spus că s-a pensionat de curând și că s-au mutat la Cluj, unde se găseau toți trei copiii lor, cu slujbe bune. Nu mi-au dat amănunte, fiindcă doamna se grăbea.

Acum, după alți vreo douăzeci de ani, ne întâlneam din nou. Era tot șchiop, precum îl știam, dar elegant; ne-am salutat. Dar nu s-a oprit, precum mă așteptam. Fostul profesor de liceu, cu care stam de vorbă, m-a întrebat:

- De unde îl cunoști pe ăsta?

- Păi, suntem din sate vecine și ne cunoaștem de copii.

- Știi de când șchiopătează?

- Din naștere, am răspuns, toată lumea știe asta.

- Toată lumea din satul lui și poate de prin vecini, dar, aici la Cluj, se știe că l-au bătut legionarii și i-au rupt piciorul beteag.

- Pe dracu! Cum asta? am zis.

- Păi, are o fiică frumoasă și isteață care, după ce a terminat liceul, a intrat la Securitate, a făcut Dreptul la fără frecvență, s-a căsătorit cu un ofițer superior și și-a aranjat foarte bine și pe cei doi frățiori. Ca să aibă un dosar bun, nu s-a sfiit să spună că pe tatăl ei l-au șchiopat legionarii și că mama sa a fost artistă

de teatru, pe care au dat-o afară legionarii, în 1940.

- Pe dracul am zis. Nu-mi vine să cred!

- Nici mie nu mi-ar veni să cred, dacă n-aș fi concetățean cu doamna artistă și dacă n-aș ști precis că a fost o muncitoare simplă, fără nici o școală. Dar așa se face azi istoria și un bun dosar de cadre.

- Bine, dar dosarele astea nu le controlează nimeni?

- Numai dosarele dușmanilor de clasă se controlează; ale organelor de Securitate și de partid, n-au de ce, doar sunt "de-ai noștri"! Și-apoi nu te mira. Acest caz nu e unic. La întreprinderea unde lucram eu, aveam un inginer, băiat bun, altfel, priceput și serviabil, și, mai ales, prietenos cu toată lumea. La o onomastică a subdirectorului, la care eram strânși mai mulți, ce mi-a fost dat să aud? Din una în alta, venind vorba de legionari, inginerul acesta simpatic și cumsecade, s-a exprimat cu tărie:

"Să n-aud de legionari! Pe tatăl meu l-au condamnat la moarte și numai printr-o minune a scăpat de la execuție."

"Ce profesie a avut tatăl Dtale, domnule inginer?" l-am întrebat.

"A fost preot într-un sat din Moldova", mi-a răspuns.

"Și de ce l-au condamnat legionarii?" am întrebat.

"Nu știu", mi-a răspuns, "că pe vremea aceea nu aveam decât trei ani; tot ce știu, știu din familie."

De la un alt coleg de muncă am aflat că inginerul

era membru de partid și a moștenit de la tatăl său - popa -, care a murit prin 1955, o casă de toată frumusețea, într-un oraș din Moldova, și istoria cu condamnarea tatălui său a inventat-o când era student și i-a folosit de minune și acum crede și dânsul în ea. *"Si non e vero, e ben trovato"*, amigo!!

Ascultându-l pe Pacepa, mi-au venit în minte toate acestea și am oftat neputincios. Câte "vitejii", chiar mai mari decât ale lui Pacepa, nu sunt clădite pe minciuni și câți nevinovați nu au murit în închisori, pentru ca pe minciuni unii să se ridice și să-și facă chiar monument!

5 09 - 1986

Am terminat de citit cartea lui Mihai Stoian: O ZI PENTRU NEMURIRE, o carte plină de minciuni, interpretări false, tendențioase și de rea credință. Și nu m-am mirat deloc. Îl știam pe acest scriitor, specialist în a încurca faptele în așa fel ca cititorul grăbit să nu poată distinge adevărul de minciună, decât dacă este un foarte bun cunoscător al evenimentelor.

Ceea ce m-a mirat însă, și m-a întristat, au fost citatele din MEMORIILE Dnei Marta Bibescu. Nu am citit MEMORIILE Dnei Bibescu. Le-am căutat prin librării, dar nu le-am găsit. Trebuie să mă

rezum deci la citatele Dlui Stoian. Sper, însă, să nu fie false pe de-a-ntregul. Ce spune Dna Bibescu? Într-o zi, trebuie să fi fost 5 sau 6 septembrie 1940, aflându-se cu fiica sa la plimbare pe Calea Victoriei, în București, au văzut *"o coloană de legionari, cămăși verzi, păr vâlvoi, chipuri nătânge, popi și târfe, defilară laolaltă. Manifestau în fața Palatului Regal și regele Mihai a ieșit în balcon. Avea aerul unui copil îmbufnat, care a plâns."* Buni ochi avea Dna Marta, dacă de la o distanță așa de mare a putut vedea expresiile de pe fața regelui! Atât a înțeles, se pare, această doamnă, din lupta legionarilor și din strădania lor de a salva țara de un rege bețiv, corupt și imoral. N-a văzut decât chipuri nătânge, preoți și târfe, care defilau laolaltă. De unde au putut apare deodată atâția preoți și târfe în București, Dna Marta nu spune. Nu spune nici dacă preoții erau în odăjdii - și dacă nu, după ce i-a cunoscut. Nu spune nici după ce le-a cunoscut pe *"târfe"* - aveau îmbrăcăminte care nu semăna cu a dânsei? - după ce, nu spune. Nici Dl Stoian nu dă nici o explicație. În schimb, din citatele dumnealui reiese că și Dna Marta avea o ură de moarte pe legionari. Și mă întreb: de ce? Poate pentru crimele pe care aceștia le-au săvârșit? Să admitem! Dar atunci, mă întreb, cum se face că Dna Marta Bibescu a văzut crimele săvârșite de legionari, care i-au repugnat și le-a condamnat cu scârbă, dar crimele săvârșite de cei care au provocat crimele legionare - pe acelea nu le-a

văzut? Cum se face că i-a fost scârbă de Codreanu, că l-a ucis cu un glonte de pistol pe prefectul Manciu, care bătea cu vâna de bou studenții și studentele pe stradă și care chiar în fața instanței, unde a fost chemat să dea socoteală de abuzurile lui, a sărit să-l bată pe cel care l-a culcat la pământ în apărare? Faptul că a fost achitat - fiind considerat în legitimă apărare nu i-a spus nimic acestei înalte doamne? Cum se face că Dna Bibescu a fost scârbită de faptul că trei legionari l-au asasinat pe Duca, dar că asasinarea a șase legionari și arestarea și bătaia a altor sute, din ordinul lui, n-a impresionat-o deloc? Cum se face că asasinarea lui Călinescu, de către șase legionari, a revoltat-o peste măsură, dar asasinarea de către acesta a lui Codreanu și alți 13 camarazi o lasă rece? Și faptul că, după ce i-au pedepsit, nici asasinii lui Duca, nici ai lui Călinescu, nu fug, să se pună la adăpost, ci, dimpotrivă, primii se duc și dau pistoalele și se lasă arestați, iar ceilalți fac mai mult, se duc la Radiodifuziune, imobilizează funcționarii de acolo și, după ce comunică țării că și-au răzbunat Căpitanul, deși puteau să se facă nevăzuți, predau pistoalele și spun funcționarilor să cheme poliția, n-a impresionat-o deloc pe această miloasă Dnă? Au fost apoi duși pe locul unde l-au răzbunat pe Codreanu și asasinați și ei, fără judecată. Dar regele și complicii săi nu s-au mulțumit cu atât. Au dat ordin și pe toți legionarii aflați în închisori și lagăre și câți au putut fi prinși - 4-5 pe fiecare județ, în total peste opt sute -,

au fost împușcați fără judecată. Toate aceste abuzuri și crime o lasă rece pe Dna Bibescu, ba are și cuvinte de milă pentru regele Carol II, care a trebuit să fugă, urât de toată țara pe care a nenorocit-o și a furat-o. Cum se explică această lipsă de sensibilitate pentru unii și exagerată milă pentru alții care n-o merită?

L-a făcut pe regele Mihai "copilul îmbufnat și plângăreț". Întâmplarea a făcut ca în acele zile din septembrie - octombrie - noiembrie 1940, să am și eu prilejul să stau de vorbă cu regele Mihai și pot să afirm cu mâna pe piept că era un bărbat frumos și mult mai matur decât cei 18 ani pe care îi avea. Dar Dna Bibescu n-a văzut decât o figură de "copil îmbufnat și plâns". Legionarii erau toți spioni și constituiau coloana a 5a a nemților în România, dar nimeni n-a putut prezenta vreo dovadă cât de cât convingătoare în acest sens. Afirmații, da, extrem de multe, dar fără acoperire! În schimb, nimeni nu se întreabă de ce se întâlnea Dna Bibescu cu Dna Fabricius, soția ambasadorului german în România - și apoi cu reprezentanții Angliei, Franței și Americii. Nimeni nu se hazardează să spună că era și dânsa o coloană - a nu știu câta - și a unora și a altora.

În procesul de la Nüremberg, au fost descoperite toate legăturile pe care nemții le-au avut cu diferite organizații politice - zeci de mii de pagini au consemnat aceste legături, însă despre anume raporturi dezonorante pe care legionarii le-ar fi avut cu naziștii, nu există nici o dovadă. Dar, dacă afirmațiile

istoricilor de teapa lui Mihai Stoian mă lasă rece, cele ale Dnei Bibescu mă întristează pur și simplu. *"Legionari nătângi, preoți și târfe"*, aceștia au fost, după dânsa, cei care l-au alungat de pe tron pe Carol II. Imens de multe târfe și preoți trebuie să fi fost atunci în București! Bravo, Dnă Bibescu! Nu știu cum să te încadrez. Alături de Mihai Stoian și alții ca el nu te-aș pune, că știu că nu i-ai iubit nici pe ei, deși le-ai făcut, fără să vrei, servicii imense.

Sunt profund îndurerat, profund dezamăgit, profund scârbit și dezolat de orbirea unora și de reaua credință și ușurința cu care pot fi etichetați oamenii, chiar cei mai curați și chiar și atunci când sunt gata să-și dea viața pentru salvarea Patriei!

Cât despre însușirea în întregime de către comuniști a meritului pentru lovitura de la 23 august 1944, minciuna este așa de cunoscută, încât nici nu merită să mai fie comentată. Ce să le faci dacă au uitat și faptul că Stalin l-a decorat numai pe regele Mihai, pentru realizarea loviturii! (nici vorbă de revoluție, cum le place să spună!)

22 IULIE 1987

Am terminat de citit cartea DRUMEȚ ÎN CALEA LUPILOR de N. Dragoș și M. Stoian și trebuie să mărturisesc că niciodată nu mi s-a întâmplat să simt iehamite, ca după citirea acestei cărți. De la

început - până la sfârșit, autorii amestecă minciuna cu adevărul, ficțiunea cu realitatea, transformă istoria într-un talmeș-balmeș, care nu poate stârni decât greață oricărui cititor care cunoaște cât de cât mersul evenimentelor. Greață față de cei care și-au pus semnătura pe carte.

Vorbesc despre "Revoluția" de la 23 august 1944, atribuind P.C.R. rolul principal în realizarea loviturii, ascunzând cu totală rea credință că realizatorul de fapt a fost decorat de Stalin pentru aceasta. Izvoarele rusești, care nu pot fi acuzate că nu țin cu comuniștii, deabia pomenesc și despre o participare a P.C.R. la eveniment.

Au nerușinarea să afirme că Congresul al V-lea al P.C.R. *"a marcat o etapă nouă în viața partidului, sporind rolul său în viața politică a țării"* și, evident, un rol pozitiv! E surprinzător că autorii n-au citit cartea celor doi istorici comuniști Mircea Mușat și Ion Ardeleanu: ROMÂNIA DUPĂ MAREA UNIRE - vol. II - ediția 1986, care la paginile 639-641, subliniază poziția de Trădare națională tocmai la Congresul al V-lea al P.C.R.

Această poziție - de trădare de țară a P.C.R. este remarcată, dealtfel, și în ISTORIA ROMÂNILOR - Editura Albatros, 1971, a celor doi Giurăscu, tatăl și fiul, pag. 624, precum și în ISTORIA ROMÂNIEI de Miron Constantinescu, Const. Daicoviciu, Hadrian Daicoviciu, Traian Lungu, Ion Oprea, Ștefan Pascu, Aron Petric, Al. Porțeanu și Gh. Smarandache -

Editura Didactică și Pedagogică - 1969 - la paginile 488-489. Nici pe acestea nu le-au citit.

Afirmă acești doi autori, fără să roșească, că în 1936 s-a ținut un Congres al Gărzii de Fier la Tg. Mureș, unde s-au constituit *"Echipe ale Morții"*, care trebuiau să asasineze o serie de oameni politici! În realitate, a fost un Congres al Studențimii Române, care în majoritate era legionară - ceea ce comuniștilor nu le convine s-o recunoască - și, în adevăr, s-au constituit echipe ale morții, dar chiar a doua zi C. Codreanu a dat un ordin, publicat în presa din București, prin care a dezavuat și anulat hotărârea studențimii. Aceste echipe n-au existat, deci, niciodată!

Afirmă că un reprezentant al P.C.R. a luat legătura cu Iorga și acesta a acceptat ca stundenți comuniști să intre în Liga Culturală. Afirmație absolut falsă. De aceea nu dau nici un nume. Se știe și toate scrierile lui Iorga confirmă faptul că acesta era un dușman de moarte al comunismului și un regalist consecvent. Afirmația fără nici o acoperire o fac autorii numai ca să arate cât de "patrioți" erau comuniștii în raport cu legionarii. Până și scrisoarea lui Codreanu publicată în presă, prin care îl acuză pe marele istoric că e necinstit sufletește, fapt care a dus la arestarea și condamnarea la închisoare și în cele din urmă la asasinarea lui, o falsifică și nu arată nici o sensibilitate pentru naivitatea lui Iorga și ticăloșia asasinilor.

Vorbesc de Tribunale Legionare care n-au existat

niciodată, dar trebuiau inventate, pentru a acoperi Tribunalele Poporului, comuniste, care au trimis la moarte zeci de mii de români. Toți generalii care au comandat marile bătălii ale războiului din Răsărit, ca și în cel din Apus, ca și toți oamenii politici și de cultură care n-au vrut să se dea de partea lor, au fost condamnați de Tribunalele Poporului la moarte sau la ani grei de temniță. Dar asta n-o știu acești doi scriitori!

Citează pe dr. Ilie Rădulescu, directorul ziarului **Porunca Vremii,** și revista **Sfarmă Piatră**, care ar fi luat bani de la nemți, pentru a le face jocul politic și lasă să se înțeleagă că au fost legionare. Or, este de notorietate și în presa vremii sunt realmente dovezi că, departe de a fi legionari, cei pomeniți erau în conflict cu Mișcarea Legionară. Nu pot da însă nici un nume și nici o dovadă că vreun legionar a luat bani de la nemți.

Îl fac dușman al legionarilor până și pe popularul actor C. Tănase, lucru pe care îl știu numai ei, dar n-au auzit că marele artist a înfundat pușcăria pentru că a îndrăznit să spună de prietenii de la Răsărit, că: *"Era rău cu der, die, das, dar mai rău cu davai ceas"*. Din aceasta i s-a tras moartea marelui actor. Despre dușmănia lui cu legionarii n-a auzit nimeni, afară de acești doi "scribi".

Deși recunosc că până în 1940 legionarii n-au guvernat niciodată țara și pactul economic din 23 martie 1939, prin care economia românească a fost

înfeodată nemților, a fost semnat de Armand Călinescu, vinovați de acesta sunt tot legionarii!

Prezintă călătoria în străinătate a regelui Carol II, pentru a pregăti politic asasinarea lui Codreanu, ca un răspuns la insistențele germane de a-l apăra pe acesta, când, în realitate, în schimbul unor avantaje economice, regele a obținut promisiunea germanilor de a nu se amesteca în treburile interne românești; toată lumea știe aceasta, numai cei doi istorici nu!

Îi prezintă pe legionari ca pe niște bestii însetate de sânge, dar au cele mai duioase cuvinte pentru asasinii lui Codreanu și a celor peste 800 de legionari asasinați din ordinul regelui Carol II și a complicillor săi.

Legionarii au ucis pentru a-și răzbuna Căpitanul și camarazii asasinați mișelește. Au ucis la mânie și fără torturi. Dar voi de ce ați ucis și de ce ați torturat? De ce ați băgat deținuții cu capul în vasul cu fecale? De ce i-ați silit să-și sărute unul altuia părțile rușinoase? De ce i-ați bătut și schingiuit până cădea carnea de pe ei? De ce i-ați torturat până când se trânteau cu capul de pereți, ca să moară?

Cât ați fost voi prin închisori (puțini câți ați fost), ați trăit boierește, căci vi se îngăduia să primiți alimente și cărți și prin ajutorul Roșu, care funcționa din plin, nu ați dus nici o lipsă. Ați putut să citiți, să vă complectați cunoștințele cum ați vrut, pe când în închisorile voastre nu a existat nici o posibilitate de a citi o carte. Până și scrisul de pe hârtiile cu medica-

mente (când se dădeau) era cu grijă șters. Iar bestialitățile voastre au ajuns să îngrozească o lume întreagă. Acum încercați să inventați pe seama legionarilor crime abominabile și jafuri, care nu au existat decât în mințile voastre perverse, care încearcă să asasineze și moral o generație care n-a avut altă vină decât că și-a iubit Patria și n-a vrut să se încadreze într-o doctrină care a dus la dezumanizarea și pervertirea oamenilor. Și cei care au suferit n-au fost numai legionari, ci din toate partidele și de toate nuanțele și neamurile, toți cei pe care nu i-ați putut încovoia să renunțe la calitatea de oameni.

Trebuie să găsesc o altă carte, să citesc, ca să-mi scot din suflet scârba și lehamitea pe care o simt după citirea acestei cărți! Cum pot fi așa de răi unii oameni, Doamne?!

Gândindu-mă la ticăloșia oamenilor, îmi vine în minte o vorbă cu tâlc a lui C. Fedin - scriitor rus, care a ridicat și el, cât a putut, în slăvi, "vitejiile" comuniste: *"The fragrance of a lie is more comforting than the stench of the truth"* (Parfumul unei minciuni este mai consolator decât duhoarea adevărului) - în romanul: NO ORDINARY SUMMER

2 SEPT. 1989

Aseară la Europa Liberă l-am auzit pe Virgil Ierunca anunțând moartea poetului Horia Stamatu. Am avut o tresărire dureroasă. Încă unul din prietenii vechi de idealuri și surghiun ne părăsește.

Pe Horia Stamatu l-am cunoscut în Germania la Rostock, unde erau refugiați majoritatea legionarilor fugiți de prigoana generalului Antonescu după rebeliunea din ianuarie 1941. Era un bărbat înalt, brunet, cu frunte înaltă, păr negru, o ținută frumoasă și la trup și la suflet, cam cu vreo 3-4 ani mai tânăr decât mine. Era foarte bun prieten cu un alt om de mare cultură, Paul Costin Deleanu. Îi vedeam mereu împreună. Până la internarea noastră în lagărul de la Buchenwald în 1942, nu am avut o prietenie mai apropiată cu ei, căci făceam parte din unități diferite, eu din grupul Ardeal, ei din grupul București. Abia la Buchenwald ne-am apropiat mai mult sufletește, mai ales după o discuție contradictorie pe care am avut-o cu un grup legionar care, în frunte cu filosoful Sorin Pavel, susțineau că cei care l-au asasinat pe Iorga au făcut foarte bine, căci acesta a fost principalul vinovat de asasinarea lui Codreanu. Vanitos din cale afară, după ce Codreanu l-a denunțat opiniei publice, printr-o scrisoare publicată în ziare,

ca fiind principalul vinovat de persecutarea legionarilor de către A. Călinescu și Carol II, Iorga, cu inteligența-i extraordinară și darul special de a găsi invective pentru a-și denigra adversarii, a fost cel care a furnizat celor doi asasini justificările pentru uciderea lui Codreanu.

Eu și aproape unanimitatea legionarilor susțineam că asasinarea a fost o mare greșeală politică și o crimă care va întuneca pentru totdeauna numele Gărzii de Fier. E o greșeală asemănătoare cu cea a lui Napoleon, când l-a ucis pe Ducele d'Enghien, ridicându-și în cap toată nobilimea din Europa. Iorga a fost într-adevăr vinovat de persecutarea legionarilor și de asasinarea lui Codreanu, dar cei care l-au ucis pe Iorga l-au achitat de această răspundere. Iorga nu trebuia asasinat, ci trimis în fața unei instanțe de judecată, care în fața probelor administrate, nu putea să treacă peste vinovăția lui, fără să-l pună la stâlpul infamiei. Dealfel, după asasinarea lui Codreanu, însuși Iorga a declarat că a fost prea aspru cu acuzele aduse lui Codreanu și că el niciodată nu și-a închipuit că regele și Călinescu vor merge așa departe, până la asasinarea lui.

Horia Stamatu, ca și Paul Costin Deleanu, au fost de partea mea în aceste discuții și aceasta a făcut să ne apropiem mult sufletește. Stamatu mi-a dat să citesc un caiet gros cu poezii făcute de el la Rostock și Buchenwald, care mi-au plăcut foarte mult, dar acum, din păcate, nu mai reținn nici măcar titlurile

poeziilor.

Viața ne-a despărțit apoi. După eliberarea din lagărul de la Buchenwald, Horia Stamatu și Paul Costin Deleanu s-au îndreptat spre zările mai liniștite ale țărilor apusene, iar eu am venit în țară, ca să cunosc pe propria-mi piele închisorile și "omenia" comunistă. De Paul Costin Deleanu auzisem mai demult că a părăsit lumea aceasta, dar, tot de la Europa Liberă, am auzit până mai zilele trecute că Horia Stamatu desfășoară o foarte frumoasă activitate, atât în domeniul literelor, cât și în strădania de a ține vie dragostea de neam printre refugiații pribegiți din patria lor. Știu că își iubea cu pasiune neamul și patria și am ferma convingere că pentru neamul său Horia Stamatu nu este mort. El va rămâne o făclie veșnic vie, care va lumina mereu sufletul neamului său, alături de Eminescu, Coșbuc, Alecsandri, Alexandrescu, Goga, Cotruș, Blaga și atâția alții.

Mă închin cu smerenie în fața amintirii lui și spun românește: *iartă-i, Doamne, toate păcatele și așează-l de-a dreapta Ta, unde răutatea oamenilor nu-l mai poate ajunge! Și fă, Doamne, ca poeziile lui să ajungă cât mai curând în vitrinele librăriilor românești, pentru ca ele să devină branâ pentru sufletul neamului său, pe care l-a iubit atât de mult!*

CUPRINS

LEGIONARII ROMÂNI LA BUCHENWALD / p.3

JURNAL DE LECTURĂ / p.34
- 15 oct. 1980 / p.35
- 6-II-1985 / p.39
- 5. 09. 1986 / p.43
- 22 iulie 1987 / p.47
- 2 Sept. 1989 / p.53

[30.000]

FUNDAȚIA BUNA VESTIRE

ISBN 973 - 9191 - 65 - 7

EDITURA RAMIDA
BUCUREȘTI
1999